

Γεώργιος Φ. Κατραλής

Η Άλωση

Συμφωνικό έργο για

Ορχήστρα, αρ. 37

{Μουσική αναπαράσταση της Απελευθέρωσης της Τριπολιτσάς}

1^ο μέρος (9:40)

Andante Maestoso, Con Dolore, Agitato, Moderato Ardito, Allegro Furioso, Disperato, Pomposo

Η φυλάκιση των προεστών και αρχιερέων και η προετοιμασία του Αγώνα

Μέτρο 1- 21. Μουσικό πορτραίτο της Τριπολιτσάς πριν την Απελευθέρωση.

Μέτρο 22- 36. Το Φεβρουάριο του 1821, η τουρκική διοίκηση προσκαλεί στην Τριπολιτσά τους προύχοντες και αρχιερείς της Πελοποννήσου, με το πρόσχημα των διαβουλεύσεων. Η σκηνή αυτή περιγράφει τον αποχαιρετισμό των συγγενών τους και το (χωρίς επιστροφή για τους περισσότερους) δρόμο προς την Τριπολιτσά.

Μέτρο 37-41. Οι πρόκριτοι αντικρίζουν τα τείχη της πόλης και αναλογίζονται τα δεινά που τους περιμένουν.

Μέτρο 42- 60. Εν τω μεταξύ οι κλέφτες ελεύθεροι προετοιμάζονται στα γύρω βουνά με ενθουσιασμό και αποφασιστικότητα.

Μέτρο 61- 76. Οι πρόκριτοι περπατούν στα σοκάκια της πόλης και κατευθύνονται στο σεράι. Ο τουρκικός όχλος τους προπηλακίζει και τους χλευάζει.

Μέτρο 77 -86. Η σύλληψη και η φυλάκιση

Μέτρο 87-140. Η μάχη του Λεβιδίου και η ηρωική θυσία του Αναγνώστη Στριφτόμπολα.

Μέτρο 141-166. Οι προεστοί αργοσβήνουν στις φυλακές της Τριπολιτσάς. Το μαρτύριο της πείνας και της δίψας.

Μέτρο 167-185. Σποραδικές μάχες γύρω από την πόλη (Βαλτέτσι, Δολιανά και Γράνα)

2^ο μέρος (10:00) Adagio Imperioso, Moderato Risoluto, Allegro Vivo

Η πολιορκία

Μέτρο 1- 30. Το Έθνος συλλογιέται. Ο Κολοκοτρώνης ψηλά από τον Άγιο Θόδωρα αγναντεύει την πόλη.

Μέτρο 31- 63. Ο Κολοκοτρώνης έφιππος πλησιάζει με τους γενναίους του την Τριπολιτσά.

Μέτρο 64-96. Σκηνή που περιγράφει την κατήφεια και το φόβο των τυράννων μέσα στην πόλη.

Μέτρο 97 -145. Τουρκικές ενισχύσεις υπό τον Μουσταφάμπεη (Κεχαγιάμπεη) καταφθάνουν στη Τριπολιτσά.

Μέτρο 146- έως το τέλος. Οι Έλληνες πολιορκούν την Τριπολιτσά. Βρίσκονται ακριβώς έξω από τα τείχη.

3^ο μέρος (9:30)

Largo Drammatico, Allegretto Furioso, Lento Doloroso, Violente

Η Επίθεση

(Παρασκευή 23 Σεπτεμβρίου 1821)

Μέτρο 1- 40. Λίγο πριν από την επίθεση· ο θάνατος πλανιέται στο οροπέδιο της Τριπολιτσάς.

Μέτρο 41-64. Ο Τσάκωνας αγωνιστής από τον Πραστό, Μανώλης Δούνιας, κατάφερε μαζί με δύο άλλους συμπατριώτες του να εξουδετερώσει τους φρουρούς στην τάπια του Ναυπλίου και να καταλάβει το τηλεβολείο. Μέσα στην πόλη η κατάσταση είναι δραματική. Οι Τούρκοι μπέηδες συσκέπτονται για την παράδοση της πόλης.

Μέτρο 65 -96. Στην τάπια του Ναυπλίου σκαρφάλωσαν με σχοινί στα τείχη και άλλοι Έλληνες που άνοιξαν τις πύλες, ενώ άλλοι κατέλαβαν την πύλη του Μυστρά.

Μέτρο 97-124. Θρήνος και οδυρμός από τα γυναικόπαιδα μέσα στη πόλη.

Μέτρο 125-έως το τέλος. Από τα κοντινά υψώματα της Βολιμής και του Αγίου Σώστη ξεχύθηκαν τα σώματα υπό τους Κεφάλα, Ζαφειρόπουλο, Παπαπαναστάση, κ.α. που άνοιξαν όλες τις καστρόπορτες, από όπου εφόρμησαν και οι υπόλοιπες ελληνικές δυνάμεις. Γενικευμένη είσοδος στην πόλη. Μακελειό.

4^ο μέρος (9:20)

Allegro Ardito, Andantino Imperioso, Con bravura, Vivace

Αρίφνητος γδικιωμός

Μέτρο-1-36. Φονικές μάχες γύρω από τη Μεγάλη Τάπια που αντιστάθηκε.

*Κατεβαίνουνε και αστράφτει
του πολέμου η αναλαμπή
το τουφέκι ανάβει αστράφτει
λάμπει κότφει το σπαθί¹.*

¹ «Υμνος στην Ελευθερία» Διονύσιος Σολωμός

Μέτρο 37-55. Ανηλεείς σφαγές στη πόλη. Λογαριασμοί αιώνων εξοφλούνται . Σκιές αδικοχαμένων ραγιάδων βγαίνουν από τους τάφους και ζητούν δικαιοσύνη.

*Σαν ποτάμι το αίμα εγίνη
και κυλάει στη λαγκαδιά
και το αθώο χόρτο πίνει
αίμα αντίς για τη δροσιά.*

Μέτρο 56-74. Το Σεράι στις φλόγες. Η πόλη καίγεται από άκρη σε άκρη.

*Ολιγότευαν οι σκύλοι,
Και Αλλάχ εφώναζαν, Αλλάχ
Και των Χριστιανών τα χείλη
Φωτιά εφώναζαν, φωτιά*

Μέτρο, 75-95. Ύψωση της σημαίας στη Μεγάλη Τάπια.

Θ. Κολοκοτρώνης: «*Το ασκέρι όπου ήταν μέσα, το ελληνικό, έκοβε και εσκότωνε από Παρασκευή έως Κυριακή, γυναίκες, παιδιά και άντρες, τριανταδύο χιλιάδες. Έλληνες σκοτώθηκαν εκατό*»².

*Παντού φόβος και τρομάρα
και φωνές και στεναγμοί.
Παντού κλάψες, παντού αντάρα
και παντού ξεψυχισμοί.*

*Ήταν τόσοι, πλέον το βόλι
εις τ' αυτιά δεν τους λαλεί
όσοι χάμου εκείντ' όλοι
εις την τέταρτη αυλή*

Μέτρο 96—124. Την τρίτη ημέρα, Κυριακή 25 Σεπτεμβρίου, ο Κολοκοτρώνης καβάλα στο άλογό του καταφθάνει στο Σεράι. «*Το άλογό μου από τα τείχη έως τα σαράγια δεν επάτησε γη. Πατούσε απάνω σε παράξενο, αλλόκοτο χαλί από πτώματα*».

Μέτρο 125-έως το τέλος. Οι μαχητές της Τριπολιτσιάς με επικεφαλής τον Πάνο Κολοκοτρώνη εισέρχονται στη πόλη από την πύλη των Καλαβρύτων με ζουρνάδες και νταούλια. Τα πανηγύρια των Ελλήνων. Η ανάσταση του Γένους.

Ξύλινα πνευστά

2 φλάουτα
2 όμποε
1 αγγλικό κόρνο
2 κλαρινέτα σι ύφεση
2 φαγκότα

Χάλκινα πνευστά

4 γαλλικά κόρνα σε φα
2 τρομπέτες σι ύφεση
1 τρομπόνι
1 τούμπα σε φα

Κρουστά

4 τύμπανα

² Διήγηση συμβάντων της Ελληνικής φυλής, Απομνημονεύματα Κολοκοτρωναίων, Εκδόσεις Νάστου, τόμος 1, σελ. 112).

Μεταλόφωνο- καμπάνες

Ξυλόφωνο

Κύμβαλα

2 Άρπες

Έγχορδα

1^α βιολιά 16, 2^α βιολιά 14, Βιόλες 12, Τσέλα 8 Κόντρα μπάσα 6.

Σύνολο εγχόρδων 56.

Σύνολο ορχήστρας: 56+23= 79

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Φ. ΚΑΤΡΑΛΗΣ

Συμφωνικό έργο για Ορχήστρα

Η ΕΞΟΔΟΣ

(Μουσική έκφραση της *Εξόδου του Μεσολογγίου*)

Έργο αρ. 38

1ο Μέρος

Largo Drammatico, Allegro Ardito, Adagio Con dolore, Risoluto

Πολιορκία Καθημαγμένη (6.50)

Μέτρο 1-17. Στις 15 Απριλίου 1825 μπροστά στο Μεσολόγγι στρατοπεδεύει ο Τουρκικός στρατός του Κιουταχί Μεχμέτ Πασά. Οι αριθμητικά λιγότεροι Μεσολογγίτες με τα γυναικόπαιδα παρακολουθούν από τα τείχη με σφιγμένη την καρδιά την παρέλαση της τουρκικής υπεροχής.

Μέτρο 18-67. Στις 3 Ιουλίου σαράντα ελληνικά πλοία με τον Μιαούλη και τον Σαχτούρη λύνουν τον ναυτικό αποκλεισμό του Μεσολογγίου. Τα τρόφιμα και τα πολεμοφόδια που φέρνουν, τονώνουν το ηθικό των πολιορκουμένων. Τρεις μέρες αργότερα ο τουρκικός στόλος εμφανίζεται στη λιμνοθάλασσα.

Μέτρο 68-96. Η κατάσταση για τους Έλληνες, χωρίς προμήθειες, γίνεται ολοένα και πιο απελπιστική. Ο λιμός και οι αρρώστιες μαστίζουν τους κατοίκους.

Μέτρο 97-133. Στις 7 Αυγούστου μπαίνουν στην πόλη ενισχύσεις Σουλιωτών υπό τον Κίτσο Τζαβέλλα και πλαισιώνουν την αποδεκατισμένη φρουρά. Στις 13 Σεπτεμβρίου και άλλοι σπλαρχηγοί και στρατός έρχονται στο Μεσολόγγι.

2^ο Μέρος

Andante Imperioso, Moderato Pomposo, Lento Brillante, Andantino Religioso

Θυσίας Πρόκρουμα (8.20)

Μέτρο 1-22. Δεκέμβριος του 1825. Δεύτερη φάση της πολιορκίας. Ο Ιμπραήμ φθάνει στο Μεσολόγγι με ισχυρή δύναμη 10.000 ανδρών, αποφασισμένος να το καταλάβει.

Μέτρο 23-34. Οι πολιορκούμενοι διατρανώνουν την πίστη τους για τον δίκαιο αγώνα τους και ελπίζουν σε βοήθεια.

Μέτρο 35-50. Διαδραματίζονται σκηνές σπαρακτικές από τα νέα ζευγάρια που συναντιούνται στην ανάπαυλα της μάχης και ανταλλάσσουν όρκους πίστης και αγάπης έως εσχάτων.

Μέτρο 51-98. Στη μάχη της Κλείσοβας η φρουρά του Κίτσου Τζαβέλα επιφέρει μεγάλα πλήγματα στους Τούρκους επιτιθεμένους.

Μέτρο 99 -116. Αποφασίζεται η ηρωική Έξοδος των πολιορκουμένων.

Μέτρο 117-143. Πριν από την Έξοδο ζητούν συγχώρεση ο ένας από τον άλλον, μεταλαμβάνουν των Αχράντων Μυστηρίων και παραδίδουν στις φλόγες τα υπάρχοντα που θα αφήσουν πίσω τους.

3^ο Μέρος

Non molto Moderato Espressivo, Con Fuoco, Disperato

Ατενίζοντας αγέρωχοι τον θάνατο (6.00)

Μέτρο 1-53. Οι πολεμιστές αποχαιρετούν τους ασθενείς και πληγωμένους που αποφάσισαν να μεταφερθούν στα οχυρωμένα σπίτια και να πεθάνουν εκεί πολεμώντας.

Μέτρο 54-75. Οι Μεσολογγίτες ετοιμάζονται έξω από την πόλη και περιμένουν το σύνθημα να ξεκινήσουν.

Μέτρο 76-112. Αναμένουν τον Γεώργιο Καραϊσκάκη να επιτεθεί από τις πλαγιές του Ζυγού, για να δημιουργήσει αντιπερισπασμό στους πολιορκητές. Ο Ρουμελιώτης οπλαρχηγός δεν κατορθώνει να πραγματοποιήσει την υπόσχεσή του.

4^ο Μέρος

Largetto Maestoso, Violente, Adirato, Malinconico, Moderato Furioso,

Adagio Tristamente, Allegretto Cantabile

Η έξοδος:

Εκείθε με τους αδελφούς και δώθε με τον Χάρο (9.00)

Μέτρο 1-13. Ατενίζουν τους φρουρούς του εχθρού μες στο σκοτάδι.

Μέτρο 14-44. Οι άνδρες των δύο πρώτων σωμάτων εξορμούν με τα γιαταγάνια και τα σπαθιά διασπώντας τις εχθρικές γραμμές. Ένας χείμαρρος απελπισμένων ξεχύνεται.

Μέτρο 45-49. Μέσα στην αναταραχή ακούγεται η προδοτική κραυγή: «Πίσω, πίσω, Μεσολογγίτες, στα κανόνια σας» (είναι η μελωδία του κλαρινέτου).

Μέτρο 50-53. Δύο εκρήξεις δονούν την πόλη: η πρώτη από τα λαγούμια και η δεύτερη από την ανατίναξη του μπαρουτόμυλου με τον ηρωικό Χρήστο Καψάλη.

Μέτρο 54-59. Μαχητές και γυναικόπαιδα εγκλωβίζονται στη πόλη. Τους καταπίνει ο άγριος θάνατος από τις ορδές του πολιορκητή.

Μέτρο 60-89. Σύγκρουση ανάμεσα στις δυνάμεις των Μεσολογγιτών και τους μαχητές που εγκλωβίζονται στη μαρτυρική πόλη.

Μέτρο 90-116. Ξημέρωνε η Κυριακή των Βαΐων, όταν η μάχη έπαψε. Εκεί επάνω στην κορυφή του Ζυγού, μπόρεσαν να αναπνεύσουν λίγο ελεύθερα Από τους 3000 στρατιωτικούς που πήραν μέρος στην έξοδο, μόνο 1300 σώθηκαν. Οι υπόλοιποι 1700 σκοτώθηκαν στις συμπλοκές κατά την έξοδό τους από τον ιερή πόλη.

Μέτρο117-160. Οι Έλληνες ελεύθεροι οδεύουν προς την Άμφισσα.